

[Aksel Larsen.]

Det er jo ikke engang en negativ fastlæggelse af parlamentarismen, men en halvvejs negativ fastlæggelse. Efter min mening bør det være sådan, at ingen regering kan foretage nogen regeringshandling, før den har fremstillet sig for folkerepresentationen, redegjort for sit program og afventet, om den får et tillidsvotum eller et mistillidsvotum, og får den et mistillidsvotum, skal den gå med det samme og skal ikke engang have ret til at udskrive valg.

Iøvrigt glæder det mig, at man fastslår, at rigsdagen er suveræn, og at mandaterne gælder, indtil nyvalg har fundet sted. Det mener jeg imidlertid gælder for alle dele af riget, og jeg er meget utilfreds med, at man i et punktum i en paragraf indfører en bestemmelse, der kan misbruges til at vedtage en særlig lov om, at der skal være tider, måske flere måneder, hvori færingerne og grønlænderne ikke har repræsentation på rigsdagen, og jeg henstiller, om man ikke kunne lade stk. 5 i § 32 udgå.

Hvad valgretsalderen angår, er vi af den mening, at man i hvert fald burde gå ned til 21 år, og vi finder ikke, at det var nødvendigt at underkaste denne sag en folkeafstemning. Det har man nu besluttet at man vil, og så henstiller jeg, at folkeafstemningen kommer til at foregå, ikke sammen med selve afstemningen om grundloven, men på et tidligere tidspunkt, nemlig sammen med bekræftelsesvalgene til folketing og landsting, der formentlig skal holdes i april måned. Det vil være ganske urimeligt at sende grundloven til folkeafstemning, uden at spørgsmålet om valgretsalderen er klart.

Hvad angår rigsdagsmændenes — jeg er jo nødt til foreløbig at benytte dette ord — eller rigsdagsmedlemmernes stilling, mener jeg, at de bør have pligt til at rette sig efter deres vælgeres ønsker og modtage forskrifter fra dem, og at de bør have pligt til at holde sig til de programmer, på hvilke de er valgt, altså at holde deres valgløfter, og jeg foreslår, at dette skrives i grundloven i stedet for den hidtidige formulering, at de ene er bundet ved noget for manges vedkommende så flygtigt som deres overbevisning.

Man råber så højt op om værdien af folkeafstemningsparagraffen. Den giver jeg ikke så meget for. Når den er udformet sådan, at det kun er af rigsdagen vedtagne love,

der kan komme til folkeafstemning, og kun hvis en trediedel af rigsdagsmedlemmerne forlanger det, og at de kun kan forkastes af folket, hvis et flertal af de i afstemningen deltagende, dog mindst 30 pct., stemmer imod, ja, så har man herved sikret sig, at denne folkeafstemningsparagraf ingen som helst praktisk betydning får. Det bliver en narresut. Der er ganske vist for mig den store trøst, at folkeafstemningsparagraffen var krævet indsat fra regeringspartiernes side som en konservativ garanti, og som den er udformet med 30 pct.s reglen, er det sikkert, at er der noget, den i hvert fald ikke kan bruges som, så er det som konservativ garanti. Alligevel kan jeg ikke komme bort fra mit demokratiske grundsyn, som er det, at sender man en lov til folkeafstemning, må det være de i afstemningen deltagende vælgere, der afgør sagen. Det er også den eneste måde, hvorpå man kan sikre sig, at der virkelig bliver stor stemmeafgivning ved en sådan folkeafstemning. Samme synspunkter anlægger vi, når det drejer sig om folkeafstemninger vedrørende eventuelle grundlovsændringer.

Ja, så har jeg nogle bemærkninger til udenrigsparagraffen. Jeg er ikke tilfreds med formuleringen af den foreslåede § 19, og jeg finder det yderst uheldigt, at man skriver, at bortset fra forsvar mod væbnet angreb på riget eller danske styrker kan kongen ikke uden rigsdagens samtykke anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat. Dette giver efter min mening, og i hvert fald hvis man kigger på den forholdsordre, der gælder herhjemme for militære enheder, mulighed for, at regeringen kan bringe Danmark i krigstilstand, uden at der foreligger nogen nødvendighed for at undlade at spørge rigsdagen, og jeg vil foretrække en formulering, der sikrer, at regeringen kun kan gøre noget sådant i tilfælde af et konkret angreb.

Jeg er ligeledes modstander af, at man vil grundlovsfæste det udenrigspolitiske nævn. Det er galt nok med den praksis, man har nu, hvorefter man i strid med forudsætningerne ved indførelsen af det udenrigspolitiske nævn forlægger alle vigtige udenrigspolitiske drøftelser til nævnets hemmelige møder, men når man yderligere grundlovsfæster det, så ved vi godt, at kommende regeringer vil sige: det er i det grundlovsfæstede udenrigspolitiske nævn, det foregår. Det er der, afgørelsen skal træffes,